

Zbirka medijskih objav
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI,
26. 12. 2012 do
27. 12. 2012

Število objav: 3
Tiskani mediji: 2
Splet: 1
Radijske postaje: 0
Televizijske postaje: 0
Teletekst: 0

Spremljane teme:
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Linhartovo srečanje

Seznam objav v zbirki:

	Naslov	Petdesetletnica velenjskega gledališča		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Delo.si (WEB); 230086		
	Rubrika / Datum	Ostalo, 26. 12. 2012		
Stran v zbirki 3	Avtor	Žolnir Nevenka		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Linhartovo srečanje		

	Naslov	Lahkotnih komedij si niso mogli privoščiti		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Delo; 130000	Stran: 10	Površina: 917 cm2
	Rubrika / Datum	Panorama, 27. 12. 2012		
Stran v zbirki 7	Avtor	Žolnir Nevenka		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Linhartovo srečanje		

	Naslov	Novomeški akti v Mariboru		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Dolenjski list; 54000	Stran: 18	Površina: 27 cm2
	Rubrika / Datum	Kultura, 27. 12. 2012		
Stran v zbirki 10	Avtor	neznan avtor		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

Petdesetletnica velenjskega gledališča

Lahkotnih komedij si niso mogli privoščiti. Morali so biti dobri, ker so imeli zahtevno občinstvo.

Nevenka Žolnir, Panorama

sre, 26.12.2012, 18:00

DELO

Kralj na Betajnovi (1999): Leon Čižmek , Anita Tadić, Gašper Meža, Milena Krofi. Foto: arhiv KD Gledališče Velenje

Več kot petsto ponovitev 62 predstav je petdesetletna bera [velenjskih gledališčnikov](#).

Z nekaterimi člani skupine smo obujali spomine ob razstavi fotografij, ki so jo postavili ob nedavni premieri na koncu jubilejnega leta.

Ob tej priložnosti so pripravili prirejeno Linhartovo *Ta veseli dan ali Nežka ma tiček*, v kateri sta besedili glavnih vlog zamenjani. Predstava je zato še bolj v duhu sedanjega časa, »ko se je svet obrnil na glavo«.

To bo tudi njihovo silvestrsko darilo, s katerim svoje **zvesto občinstvo**, tako kot je zadnja leta že tradicija, popeljejo v novo leto. V njej nastopajo večinoma predstavniki najnovejše generacije igralcev, a kot se za petdeseto obletnico spodobi, se najprej ozremo v preteklost.

Zahtevno velenjsko občinstvo

Vse skupaj se je začelo z *Miklovo Zala* 1962 (režiral jo je Rudi Hrovat, organizator je bil Milan Lukman). Takrat še *Mladinski oder Gledališča Svoboda Velenje* jo je odigral na še svežih odrskih deskah novega mestnega kulturnega doma.

Na tem odru so se uspešno kalili pet desetletij. Vzgajali so občinstvo in občinstvo je vzgajalo njih.

Tudi v časih, ko so bile v modi lažje komedije, jim je uspevalo ohranjati določeno raven. Zato ni naključje, da so jih sedemkrat izbrali za nastop najboljših na *Linhartovem srečanju* - osrednjem dogodku ljubiteljskih gledaliških skupin, ki ga prireja [Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti](#). Prvič je bilo prav Velenju, leta 1958.

So eno redkih gledališč, ki so **ново premiero** naštudirala prav vsako leto, v nekaterih obdobjih celo dve.

»Velenjsko občinstvo je in je bilo od nekdaj zahtevno. Na našem repertoarju ni bilo lahkotnih podeželskih komedij,« poudarjajo sogovorniki, ko se v mislih skupaj sprehodimo skozi čas.

To dokazuje tudi seznam predstav, od prve, *Miklove Zale*, do *Romea in Julije*, *Srečnih dnevov*, *Sekire*, *Zgodbe o živalskem vrtu*, *Vetra v vejah Sasafrasa*, *Kralja Ubuja*, do *Maratoncev* (ki tečejo častni krog), *Osmih žensk*, *Kurb* in seveda aktualne *Nežke*.

Vsako predstavo so odigrali **povprečno desetkrat**, z rekordom 26 ponovitev pa se ponaša kar prva, *Miklova Zala*.

Več kot 50.000 gledalcev

Če bi sešteli gledalce vseh ponovitev, bi število gotovo preseglo 50.000, presodita Jože Kotnik in Karli Čretnik.

Kot mlada fanta sta se skupini priključila v prvih letih delovanja. Jože leta 1964, ko sta skupaj s Karlijem, ki je prišel k njim leto prej, nastopila v predstavi *Romeo in Julija*.

Jože, ki je s srcem še vedno z njimi, zadnja leta ne igra več, sodeloval pa je pri več kot tridesetih predstavah. Če ne kot igralec, pa kot scenski delavec.

»Potem ko se je odselil Jože Kolar, ki je bil skupaj z ženo Marijo eden od stebrov tega gledališča, je moral nekdo poprijeti tudi za to delo,« pove.

Pravzaprav je bilo v navadi, da so tisti, ki niso imeli vloge na odru, **poprijeli pri drugih delih**, kar je pravzaprav bistvo vsakega amaterskega gledališča.

Skoraj vse, razen zahtevnejših mizarških in krojaških del, opravijo sami, saj kljub prispevkom občine in sponzorjev, zlasti rudnika, nikoli niso imeli prav veliko denarja.

Zato je ostala **neizpolnjena njihova velika želja**, da bi sodelovali s profesionalnim režiserjem. Ti pač imajo svojo ceno.

Največ, kar so kot ljubiteljski igralci imeli od delovanja v gledališki skupini, je bilo nekaj dni plačanega dopusta, ko so se pripravljali na pomembnejša gostovanja, se spomni Jože. Kljub temu izraz na njegovem obrazu razkriva, da ne obžaluje nobene od neštetihi ur, ki jih je preživel v tej družbi.

Drugi dom igralcev

Za trenutek postojimo na odru kultnega velenjskega kulturnega doma, kjer so preživeli toliko časa, da je postal njihov drugi dom.

Še danes je to prizorišče, na katerem niti profesionalcem ni težko nastopati. Pravzaprav je bil zgrajen za polprofesionalno gledališče, saj je bil v zakulisju poleg garderob in drugih servisnih prostorov predviden tudi prostor za mizarstvo delavnico.

»Ta oder je pomembno prispeval k razvoju naše skupine. Sprva smo bili edini, ki smo na njem nastopali z gledališkimi predstavami, nato so se začela gostovanja drugih, tudi poklicnih gledališč in prisiljeni smo bili držati korak z njimi. Trdo smo delali in gledalci še danes radi prihajajo na naše predstave,« pripoveduje Drago Seme, eden prvih in najaktivnejših članov.

Skupini se je pridružil leta 1965 in je veliko nastopal do 1975, kasneje občasno, vedno pa je bil z njimi vsaj v upravnem odboru. Zadnja leta bolj sodeluje pri sceni in manj igra.

Le ene vloge ni opustil že več kot štirideset let - **dedka Mraza**. Prav te dni si bo spet oblekel njegov kostum in kaže, da se še ni naveličal.

Ta vloga je sicer daleč od tiste, s katero je začel in mu je tudi najbolj ostala v spominu - to je vloga Pravdača (zagovornika Veronike Deseniške) v *Celjskih grofih*.

Iz novejših časov pa se mu je globoko vtisnila v spomin vloga lastnika fitnesa v komediji *Iz zadrege v zadrego*. »Bilo je zabavno, predstava je iz občinstva izvabljala salve smeha, čeprav šale v besedilu niso bile ravno na prvo žogo,« pripoveduje.

Prekaljeni igralci ...

Sodelovali so z zelo različnimi režiserji, tako da so dobili različne poglede in izkušnje ter se kot igralci res prekalili. Prve predstave sta režirala kar že omenjena Marija in Jože Kolar, nato pa so z njimi delali zlasti igralci iz celjskega gledališča, med njimi Renato Jenček, Bogomir Veras, Ljerka Belak in Janez Starina.

Iz njihovih vrst prihajajo poklicni igralci Marko Mandič, Roman Grebenšek, humorist Jože Krajnc in prejemnik *Severjeve nagrade za življenjsko delo* Leon Čižmek.

Njihov »hišni« režiser pa je bil Karli Čretnik, ki je v sedemdesetih letih občasno deloval tudi v tej vlogi.

»V tistem času je skupina dozorela in izoblikovala se je jedro izkušenejših igralcev, zato so takrat začele nastajati predstave, na katere smo lahko še posebno ponosni - igrali smo Bulgakova, Mrožka, Gruma, Čehova, Nušiča,« razlaga ob arhivskih fotografijah.

Ustavi se ob prizoru iz *Kralja na Betajnovi* iz leta 1999 v režiji Petra Boštjančiča, ki je ena njegovih najljubših. V njej je igral župnika. »Čižmek je bil kot Kantor fantastičen,« izjavi.

... in igralko

Zadnja tretjina fotografij je v barvah in na podobah, morda po naključju, bolj izstopajo ženske. Predstavi *Osem žensk* in *Kurbe* sta jim bili pisani na kožo, se hudomušno nasmejejo sogovorniki.

Med njimi opazimo Majdo Gaberšek in Ireno Stiplovšek, ki sta gledališče posebej zaznamovali, saj sta ga tudi vodili. Stiplovškova je bila predsednica za Gaberškovo, od leta 2000 do 2010, ko jo je nasledil sedanji predsednik Matej Mraz. V skupini je vztrajala kljub veliki zadregi, ki jo je kot mlado dekle leta 1973 doživela na svojem prvem nastopu.

»V predstavi *Gospod Evstahij iz Šiške* sem igrala služabnico in krilo, ki sem ga dobila naposodo iz celjskega gledališča, mi je bilo precej preveliko. Varnostna zaponka, s katero sem si ga spela, je popustila, in pred občinstvom sem se znašla samo v hlačnih nogavicah. Peli smo neko pesem in tako sem bila skoncentrirana, da sprva niti opazila nisem, šele smeh publike me je opozoril, da nekaj ni v redu. Krilo sem si nato držala okoli pasu in prizor pogumno odigrala do konca,« se spominja. Kazalo

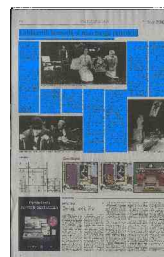
Gledališče je poznala že od malega, saj jo je mama, ki je bila šepetalka, jemala s seboj na vaje, zato jo kaj takega ni moglo odvrniti.

»Igra te potegne vase. Vsako leto smo postavili novo predstavo, včasih tudi dve, kar je za amatersko gledališče redkost. Naštudirali smo jih v treh mesecih. Vaditi smo začeli septembra in po nepisani tradiciji so bile premiere zadnja leta običajno okoli 29. novembra, na nekdanji dan republike,« je povedala.

Ponavadi imajo po devet predstav na domačem odru, **veliko gostujejo** po Sloveniji, včasih gredo tudi v tujino. Stalne izmenjave imajo z Ljutomerom in Šmartnim ob Paki.

V vseh teh letih se je gledališki skupini pridružilo približno **petsto članov**. Nekaterih dolgoletnih kolegov ni več med njimi, a oblikovalo se je novo, obetajoče jedro mlajše generacije.

Ne nazadnje Kulturno društvo Gledališče Velenje, kot se uradno imenujejo, k nadaljnjim uspehom obvezuje tudi **najvišje občinsko priznanje**, ki ga je za prispevek k razvoju mesta prejelo letos.

Lahkotnih komedij si niso mogli privoščiti

Petdesetletnica velenjskega gledališča *Morali*

so biti dobri, ker so imeli zahtevno občinstvo

Več kot petsto ponovitev 62 predstav je petdesetletna bera velenjskih gledališčnikov. Z nekaterimi člani skupine smo obujali spomine ob razstavi fotografij, ki so jo postavili ob nedavni premieri na koncu jubilejnega leta. Ob tej priložnosti so pripravili prirejeno Linhartovo Ta veseli dan ali Nežka ma tiček, v kateri sta besedili glavnih vlog zamenjani.

NEVENKA ŽOLNIR

Predstava je zato še bolj v duhu sedanjega časa, »ko se je svet obrnil na glavo«. To bo tudi njihovo silvestrsko darilo, s katerim svoje zvesto občinstvo, tako kot je zadnja leta že tradicija, popeljejo v novo leto. V njej nastopajo večinoma predstavniki najnovejše generacije igralcev, a kot se za petdeseto obletnico spodobi, se najprej ozremo v preteklost. Vse skupaj se je začelo z *Miklovo Zalo* 1962 (režiral jo je Rudi Hrovat, organizator je bil Milan Lukman). Takrat še Mladinski oder Gledališča Svoboda Velenje jo je odigral na še svežih odskih deskah novega mestnega kulturnega doma.

Na tem odru so se uspešno kalili pet desetletij. Vzgajali so občinstvo in občinstvo je vzgajalo njih. Tudi v časih, ko so bile v modi lažje komedije, jim je uspelo ohraniti določeno raven. Zato ni naključje, da so jih sedemkrat izbrali za nastop najboljših na **Linhartovem srečanju** – osrednjem dogodku ljubiteljskih gledaliških skupin, ki ga prireja Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Prvič je bilo prav Velenju, leta 1958.

So eno redkih gledališč, ki so novo premiero naštudirala prav vsako leto, v nekaterih obdobjih celo dve. »Velenjsko občinstvo je in je bilo od nekdaj zahtevno. Na našem repertoarju ni bilo lahkotnih podeželskih komedij,« poudarjajo sogovorniki, ko se v mislih skupaj sprehodimo skozi čas. To dokazuje tudi seznam predstav, od prve, *Miklove Zale*, do *Romea in Julije*, *Srečnih dnevov*, *Sekire*, *Zgodbe o živalskem vrtu*, *Vetra v vejah Sasafrasa*, *Kralja Ubuja*, do *Maratoncev* (ki tečejo častni krog), *Osmih žensk*, *Kurb* in seveda aktualne *Nežke*. Vsako pred-

stavo so odigrali povprečno desetkrat, z rekordom 26 ponovitev pa se ponaša kar prva, *Miklova Zala*.

Če bi sešteli gledalce vseh ponovitev, bi število gotovo preseglilo 50.000, presodita Jože Kotnik in Karli Čretnik. Kot mlada fanta sta se skupini priključila v prvih letih delovanja. Jože leta 1964, ko sta skupaj s Karlijem, ki je prišel k njim leto prej, nastopila v predstavi *Romeo in Julija*. Jože, ki je s srcem še vedno z njimi, zadnja leta ne igra več, sodeloval pa je pri več kot tridesetih predstavah. Če ne kot igralec, pa kot scenski delavec. »Potem ko se je odselil Jože Kolar, ki je bil skupaj z ženo Marijo eden od stebrov tega gledališča, je moral nekdo poprijeti tudi za to delo,« pove.

Pravzaprav je bilo v navadi, da so tisti, ki niso imeli vloge na odru, poprijeli pri drugih delih, kar je pravzaprav bistvo vsakega amaterskega gledališča. Skoraj vse, razen zahtevnejših mizarških in krojaških del, opravijo sami, saj kljub prispevkom občine in sponzorjev, zlasti rudnika, nikoli niso imeli prav veliko denarja. Zato je ostala neizpolnjena njihova velika želja, da bi sodelovali s profesionalnim režiserjem. Ti pač imajo svojo ceno.

Največ, kar so kot ljubiteljski igralci imeli od delovanja v gledališki skupini, je bilo nekaj dni plačanega dopusta, ko so se pripravljali na pomembnejša gostovanja, se spomni Jože. Kljub temu izraz na njegovem obrazu razkriva, da ne obžaluje nobene od nešteti ur, ki jih je preživel v tej družbi.

Za trenutek postojimo na odru kulturnega velenjskega kulturnega doma, kjer so preživeli toliko časa, da je postal njihov drugi dom. Še danes je to prizorišče, na katerem niti profesionalcem ni težko nastopati. Pravzaprav je bil zgrajen za polprofesionalno gledališče, saj je bil v zakulisju poleg garderob in drugih servisnih prostorov predviden tudi prostor za mizarstvo delavnico.

»Ta oder je pomembno prispeval k razvoju naše skupine. Sprva smo bili edini, ki smo na njem nastopali z gledališkimi predstavami, nato so se začela gostovanja drugih, tudi poklicnih gledališč in prisiljeni smo bili držati korak z njimi. Trdo smo delali in gledalci še danes radi prihajajo na naše predstave,« pripoveduje Drago Seme, eden prvih in najaktivnejših članov. Skupini

se je pridružil leta 1965 in je veliko nastopal do 1975, kasneje občasno, vedno pa je bil z njimi vsaj v upravnem odboru.

Zadnja leta bolj sodeluje pri sceni in manj igra. Le ene vloge ni opustil že več kot štirideset let – dedka Mraza. Prav te dni si bo spet oblekel njegov kostum in kaže, da se še ni naveličal. Ta vloga je sicer daleč od tiste, s katero je začel in mu je tudi najbolj ostala v spominu – to je vloga Pravdača (zagovornika Veronike Deseniške) v *Celjskih grofih*. Iz novejših časov pa se mu je globoko vtisnila v spomin vloga Jastrička fitnesa v komediji *Iz zadrege v zadrego*. »Bilo je zabavno, predstava je iz občinstva izvajala salve smeha, čeprav šale v besedilu niso bile ravno na prvo žogo,« pripoveduje.

Sodelovali so z zelo različnimi režiserji, tako da so dobili različne poglede in izkušnje ter se kot igralci res prekalili. Prve predstave sta režirala kar že omenjena Marija in Jože Kolar, nato pa so z njimi delali zlasti igralci iz celjskega gledališča, med njimi Renato Jenček, Bogomir Veras, Ljerka Belak in Janez Starina. Iz njihovih vrst prihajajo poklicni igralci Marko Mandič, Roman Grebenšek, humorist Jože Krajnc in prejemnik Severjeve nagrade za življenjsko delo Leon Čizmek.

Njihov »hišni« režiser pa je bil Karli Čretnik, ki je v sedemdesetih letih občasno deloval tudi v tej vlogi. »V tistem času je skupina dozorela in izoblikovala se je jedro izkušenejših igralcev, zato so takrat začele nastajati predstave, na katere smo lahko še posebno ponosni – igrali smo *Bulgakova*, *Mročka*, *Gruma*, *Čehova*, *Nušiča*,« razlaga ob arhivskih fotografijah. Ustavi se ob prizoru iz *Kralja na Betajnovi* iz leta 1999 v režiji Petra Boštjančiča, ki je ena njegovih najljubših. V njej je igral župnika. »Čizmek je bil kot Kantor fantastičen,« izjavi.

Zadnja tretjina fotografij je v barvah in na podobah, morda po naključju, bolj izstopajo ženske. Predstavi *Osem žensk* in *Kurbe* sta jim bili pisani na kožo, se hudomušno nasmejejo sogovorniki. Med njimi opazimo Majdo Gaberšek in Ireno Stiplovšek, ki sta gledališče posebej zaznamovali, saj sta ga tudi vodili. Stiplovškova je bila predsednica za Gaberškovo, od leta 2000 do 2010, ko jo je nasledil sedanji predsednik Matej Mraz.

Page: 10

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 917 cm2

Kazalo

2 / 3

V skupini je vztrajala kljub veliki zadregi, ki jo je kot mlado dekle leta 1973 doživela na svojem prvem nastopu. »V predstavi *Gospod Evstahij iz Šiške* sem igrala služabnico in krilo, ki sem ga dobila naposodo iz celjskega gledališča, mi je bilo precej preveliko. Varnostna zaponka, s katero sem si ga spela, je popustila, in pred občinstvom sem se znašla samo v hlačnih nogavicah. Peli smo neko pesem in tako sem bila skoncentrirana, da sprva niti opazila nisem, šele smeh publike me je opozoril, da nekaj ni v redu. Krilo sem si nato držala okoli pasu in prizor pogumno

odigrala do konca,« se spominja.

Gledališče je poznala že od malega, saj jo je mama, ki je bila šepetalka, jemala s seboj na vaje, zato jo kaj takega ni moglo odvrniti. »Igra te potegne vase. Vsako leto smo postavili novo predstavo, včasih tudi dve, kar je za amatersko gledališče redkost. Naštudirali smo jih v treh mesecih. Vaditi smo začeli septembra in po nepisani tradiciji so bile premiere zadnja leta običajno okoli 29. novembra, na nekdanji dan republike,« je povedala.

Ponavadi imajo po devet predstav na domačem odru, veliko gostujejo

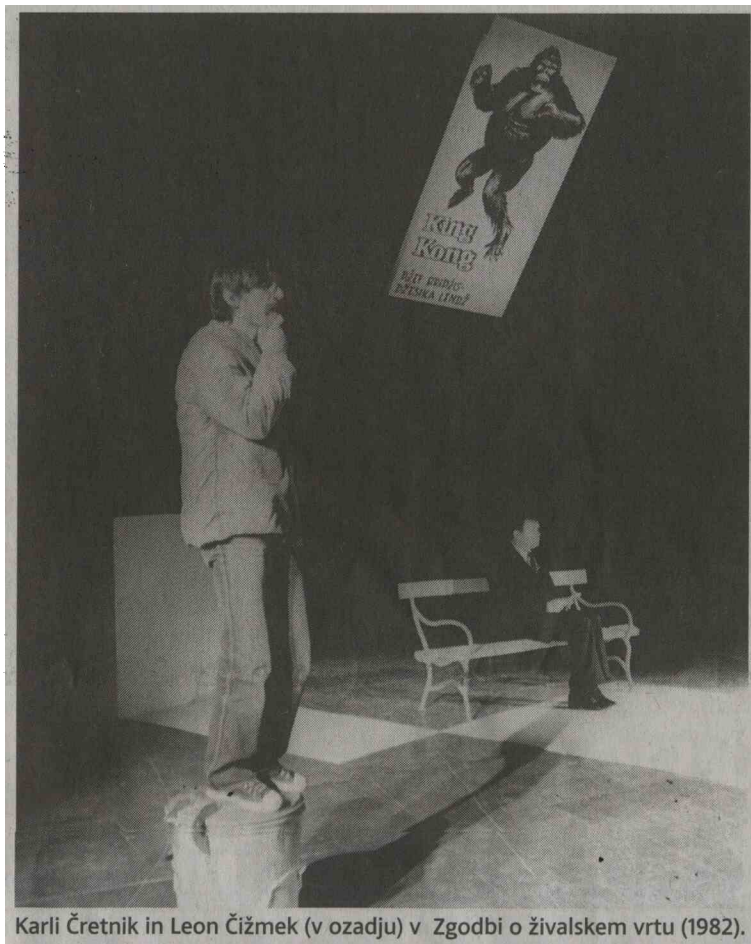
po Sloveniji, včasih grede tudi v tujino. Stalne izmenjave imajo z Ljutomerom in Šmartnim ob Paki. V vseh teh letih se je gledališki skupini pridružilo približno petsto članov. Nekaterih dolgoletnih kolegov ni več med njimi, a oblikovalo se je novo, obetajoče jedro mlajše generacije. Ne nazadnje Kulturno društvo Gledališče Velenje, kot se uradno imenujejo, k nadaljnjim uspehom obvezuje tudi najvišje občinsko priznanje, ki ga je za prispevek k razvoju mesta prejelo letos.

Kralj na Betajnovi (1999): Leon Čižmek, Anita Tadič, Gašper Meža, Milena Krofi.

Maratonci tečejo častni krog (2001): Borut Keršič, Karl Čretnik in Leon Čižmek (od leve proti desni).

Karli Čretnik in Leon Čižmek (v ozadju) v Zgodbi o živalskem vrtu (1982).

Novomeški akti v Mariboru

NOVO MESTO - Razstavo del udeležencev dve leti trajajoče likovne delavnice novomeške izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti Akt 2011-2012, na kateri se je devet udeležencev pod mentorstvom slikarja Jožeta Kotarja preizkušalo v slikanju človeške figure, akta, ki je bila septembra na ogled v mali dvorani kulturnega centra Janeza Trdine, so v sredo, 19. decembra, odprli v galeriji RRRudolf v Mariboru, kjer bo na ogled do sredine januarja.